СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ І. Established 1893. TWO SECTIONS — SECTION I.

Рік LIV. Ч. 231. Ню Йорк і Джерзі Ситі, субота, 23. листопада 1946. No. 231. New York and Jersey City, Saturday, November 23, 1946. Vol. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237—4-0807
Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016

THREE CENTS in the United States of America. FIVE CENTS elsewhere.

ЛУЇС Й МАЙНЕРСЬКА ЮНІЯ МАЮТЬ ЯВИТИСЯ ПЕРЕД СУДОМ

На зазив генерального прокуратора Тама С. Кларка у Вашингтоні федеральний суддя Т. Алан Голдсборо з дистрикту Коломбія видав наказ Джанові Л. Луїсові, предсідникові Юнайдед Майн Воркерс оф Америка і самій юнії, явитися в суді в понеділок, 25. листопада і виказати, чому він і юнія не мають бути покарані за погорду суду. Погорду, каже суддя, показали вони тим, що не відкликали повідомлення до майнерів, що контракт юнії з департаментом внутрішніх справ скінчився. Уряд каже, що це повідомлення є фальшиве та що Луїс видав його з розмислом, знаючи, що майнери мягкого вугілля вчислі 400,000 покинуть негайно працю і вийдуть на страйк, як це дійсно сталося. Тепер ще й частина вуглекопів твердого вугілля прилучилася до них для солідарності.

Уряд передумує всякі можливості, щоб спонукати майнерів вернутися до праці. Визначні члени конгресу взивають президента Трумана, щоб він скликав конгрес для обдумання способів, що далі робити. Президент покищо відкинув цю пропозицію. Час на якусь акцію прийде щойно після судового переслухання Луїса.

„САМОУПРАВА" І ОБЄДНАНІ ДЕРЖАВИ.

Злучені Держави заявились за те, щоби допустити до Організації Обєднаних Держав теж ще й інші держави, що хотіли б стати членами цеї міжнародньої організації, як от Ірландію, Португалію, Албанію, Монголію і Трансйорканію. Ню Йорк Таймс похваляє становище американської делегації. Каже, що годі відмовляти членства краям, які не є „вповні самоуправними", коли допущено вже до Обєднаних Держав такі краї як Україна, Білорусь чи Індія, які не мають повної самоуправи.

СПИТАТИ, ЧИ ЦЕ ПРАВДА?

З републиканською перемогою в останніх виборах звязують тепер часто ту велику політичну ролю, яку тепер відграє сенатор Ванденберг. Тому саме треба американським українцям звернути увагу на те, що сказав у Парижі сенатор Ванденберг про ревізію границь Польщі, на яку натякнув секретар стейту Бирнс. Як доносять клівлендські „Вядомосьце Цодзенне", сенатор Ванденберг мав заявити, що заяву секретаря стейту Бирнса треба так розуміти, що „Злучені Держави є за ревізією границь в користь Польщі". Тільки таку, а не іншу ревізію буде попирати теж і сенатор Ванденберг. Таке він мав заявити та ще з додатком, що йому іде не тільки про границі Польщі з Німеччиною, але теж і про границі над Сяном. Казав, що він жде нетерпеливо на цей день, коли „теж і східні границі Польщі будуть змінені в користь Польщі", бо „ніколи не міг я признати у моїм сумлінні лінію Курзона".

ДОПУСТИТИ СКИТАЛЬЦІВ, КАЖЕ П-НІ РУЗВЕЛТ.

У своїй черговій газетній колюмні (з 20. листопада) п-ні Елінор Рузвелт обстоює ще раз допущення до Злучених Держав якнайбільшого числа скитальців з Европи, між якими згадує і за українських скитальців. В колюмні передає це все, про що говорила недавно з Українською Делегацією Українського Конгресового Комітету і Комітету Українців Канади та Зл. У. А. Д. Комітету в Злучених Державах і Допомогового Комітету в Канаді. Згадала за перешкоди збоку Дочок Американської Революції, ветеранів і робітничих юній, що є проти цього, щоб облегчити іміграційні приписи. Пані Рузвелт пише, що слухаючи тої опозиції приходить на думку, де б то не один з нас був, як би Батьки, що основували цю републику, були в справі допущення імігрантів до Америки „такими нервовими, як ми є тепер". Можна ще розуміти опозицію ветеранів і робітників, каже п-ні Рузвелт, але як розуміти опозицію жінок...

ЧИ НЕ ПОХОВАНО ТЕЖ І ДУХА?

В Спрінгфілд, Ілиной, місці уродження Авраама Линколна, вибудували для цеї скромної людини величавий нагробник, що коштував $1,800,000. Дехто з ніґрів каже, що „в цьому гробі, що коштував два міліони долярів поховано частинно теж і духа Линколна", розуміючи під тим, що ще й досі не практикується засади, що „всі люди створені рівними".

О. ВЕРГУН У ТОБОЛЬСЬКУ.

УПС доносить з достовірного джерела, що о. д-ра Вергуна, Апостольського Візитатора і Адміністратора українців в Німеччині, заслано аж до Тобольська.

ЗНОВА „МЕРТВА ТОЧКА" В НАРАДАХ ВЕЛИКОЇ ЧВІРКИ.

Наради закордонних міністрів Чотирьох Потуг в справі Трієсту знова застрягли на „мертвій точці", повідомляють з Волдорф-Асторія. Поробивши цілий ряд „уступок" в користь концепцій західних великодержав щодо вільної території Трієсту, ухвалених вже Мировою Конференцією, Молотов обстоював своє домагання визначення речинця відкликання окупаційних військ, поділу вільної території на югославську та італійську зони та встановлення провізіонального режиму, заки зорганізується міжнародне управління. Розбіжності думок в цих справах між совєтським та іншими представниками були такі основні, що вигляди на швидке полагодження справи Трієсту знова застрягли на „мертвій точці".

УКРАЇНСЬКЕ СЕЛО.

УПС, описуючи західно-українське село під совєтською владою, доносить, що по селах нема ніяких культурних імпрез, а навіть хорів, бо нема молоді. Дівчат виарештували, або вивезли. Панує черевний тиф, а найгіршим лихом є пошесть корости, що є загальною недугою в Західній Україні, включно зі Львовом. Привезли її з далекої Московщини. У Львові 70% прибуваючих зі Сходу є хорими на венеричні хвороби. По селах на місце німецьких „лїґеншафтів" потворено — радгоспи. Це новий рід панщини. Керівниками є лише т. зв. совєтські люди і москалі, або й українці зі Східньої України. Населення є проти колгоспів і дістає в цьому допомогу від УПА а теж і від червоноармейців. Українців, „репатрійованих" з Лемківщини, поселювано в Галичині й в Харківщині. Вони одержували господарства по поляках або вивезених українцях. Коли вони сяк-так загосподарились і засіяли землю, що лежала пусткою, тоді їх перевозили в інші околиці на нові облоги... Господарка починалась знов від основ.

СТАЛІНСЬКА ЦЕРКВА В УКРАЇНІ.

Під таким заголовком подає УПС зі Львова і Галичини такі вісті: Костельник є мітратом. Приймав делегацію з Карпатської України в справі переходу на православіє. Єпископом у Львові є Макарій, живе при Преображенській Церкві, керуючи т. зв. львівсько - тернопільською єпархією. Станиславівським єпископом є Пельвецький. Митрополита у Львові немає. Він має осідок у Києві з титулом „київсько - галицького" митрополита. Між найновішими арештованими і вивезеними священиками є такі: о. декан Чубатий, о. Назаревич, о. Кушнірчук. Священики, що переходять на православіє мусять відчитувати парохіянам прилюдно в церкві заяву про зміну віри. Форма заяви, вредагована НКВД, для усіх однакова.

МАНУЇЛЬСЬКИЙ БАЧИТЬ „ПОЛІТИЧНИЙ БАНДИТИЗМ".

У звязку з прикрою пригодою двох делегатів совєтської України до О. Д., Г. Стадника і А. Д. Война в склепі з делікатесами в Ню Йорку, куди вони зайшли власне в хвилині, як там припадково було двох злодіїв, при чому один пострілив Г. Стадника в ногу, голова делегації Совєтської України Дмитро Мануїльський заявив, що це був „політичний бандитизм". Комісар поліції Волендер, під проводом якого 20 вибраних детективів пошукують за бандитами, заявив, що немає найменших підстав твердити, що припадкове пострілення Стадника могло б мати політичний характер. Двох злодіїв раніше вже були стероризували інших покупців, а пострілення Стадника було настільки припадкове, що він не розуміючи англійської мови не виконав домагання злодіїв та не станув на місці й не підніс рук вгору. З лікарні, куди перевезено Стадника та де переведено операцію, зробивши йому переливання крови, повідомляють, що поранення не є серіозне. Члени американської делегації в О. Д., Ворен Остин, голова, та сенатор Конелі, висловили з цього приводу свій жаль. З цього припадку, який може трапитися в кожній країні, Мануїльський пробує тепер робити велику „політичну аферу".

НЕ ЛЕГКО ПОБОРЮВАТИ УПА!

Так пише майор Е. Ґ. в перемиському тижневику „Нові Горизонти", додаючи, що „населення не помагає в ліквідації банд і то банд українських" — (УПС).

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Для поширення і поглиблення міжнародного порозуміння

В Ню Йорку радять дипломати 51 держав над різними світовими проблемами і конфліктами на терені Обеднаних Держав. Вони погодились щодо цього, що має бути встановлена міжнародня збройна сила, яка пильнуватиме, щоби було виконане те, що ухвалюється. Чи дійде до згоди і встановлення такої сили, та чи дійсно будуть усі держави виконувати це, до чого зобовязані як члени Обеднаних Держав, покаже щойно будуччина. Тут є широке поле до пророкування для обидвох таборів: оптимістів і песимістів. Та ми хотіли б бути таки між тими, що надіються, що принаймні згодом будуть кращі вигляди на мир, кращий лад у світі, більшу свободу і на ліквідацію терору.

Та безогляду на це, як піде з тими усіми справами і розподілом сфер світових впливів в Раді Запезпеки Обеднаних Держав, чи там в Обеднаних Державах взагалі, вартує звернути пильну увагу на таку міжнародню організацію, що не роздумує над атомовою бомбою, військом і зброєю та розграниченням держав, але над зближенням народів при допомозі культури. Ця організація радить тепер у Парижі й зветься Виховна, Наукова і Культурна Організація Обеднаних Держав, в скороченні латинськими буквами UNESCO. Вона мала б властиво допомагати здійснити ті цілі, про які думають в Ню Йорку, шукаючи способів перевиховання людства в дусі свободи і справедливости. Таке перевиховання вважається передумовою мирного співжиття людей і народів.

Програма цеї організації надзвичайно велика і широка та обіймає культурні та гуманітарні ділянки, що їх завданням ширити культуру в якнайдальші закутини світа та зробити її більш міжнародньою.

Як доносять з Парижа, Советський Союз не приступив до цеї організації. Вислав тільки свого сателіта, Югославію, в ролі обсерватора. Це зрозуміле, бо як йому погодити „совєтську культуру" зі західньою. Делегати, що радять у Парижі, дуже хотіли мати між собою советських представників. Генеральний секретар, Джулієн Гокслі, думає, що якби були советські делегати, то може згодом було б можна погодити марксизм Советів з капіталізмом Заходу і так створити „спільну философію". Інакше, кажеться далі, оці дві собі противні ідеології, готові принести світові нову катастрофу. Одначе справи так тепер маються, що організація буде діяти безогляду на це, чи Совети станутъ її членом.

СЕРГІЙ ПАПРАНОВ І УКРАЇНА.

Соціялістичний „Ню Лідер" з 16. листопада 1946 помістив „новини з Москви", які прислав з Москви Нейт Фін. Ці новинки просто — сензаційні. Вони доносять, що в Советах існує Сергій Папранов, провідник проти-сталінського блоку, що тішиться величезною популярністю. Він їздить собі спокійно, куди хоче, та виголошує промови проти кремлінської політики, атакуючи найбільше самого Сталіна. Кремль тим дуже затрівожений, але проти цього не виступає. Та найбільш алармуючою подією в Советах є акція щойно заложеного комітету, що зветься Горожанський Комітет Політичної Акції для Забезпеки Незалежности і Автономії Незалежної і Автономної Української Республики. Цей Комітет, пише кореспондент, наробив багато галасу ізза цього, що Росія мішається у внутрішні справи України та ліквідує навіть тисячі урядовців в Україні. Комітет цей проголосив, що Радянська Україна внесе незабаром зажалення до Ради Забезпеки Обеднаних Держав проти Советської Росії „за нарушення територіяльної цілости і спровокування інцидентів". Чи справу України буде заступати в Обеднаних Державах в цім випадку Дмитро Мануїльський, що є „тепер делегатом Української Републики до Обеднаних Держав", покищо ще не знати. Мабуть „це буде залежати від цього, як скоро він внесе подання, що хоче набути українське горожанство".

„Ню Лідер" помістив разом з цими новинками теж і портрет Папранова. До цього одначе додав, що були такі люди, що дійсно повірили, що в Советах могло таке статись та що там уже зайшли зміни і Совети демократизуються. Іншими словами повірили, що це, що подано в „новинках з Москви", є дійсно правдиве.

Та — це все є тільки видумка. Це тільки — сатира на справжні відносини в Советах, а рівночасно й відповідь тим многим „лібералам", що ще й досі вірять, що в Советах уже іде до демократизації, та що там можлива якась опозиція чи свобода слова.

СУДДЯ ПРОТИ КЛЕВЕТНИКІВ.

Американські газети розписались широко про судову розправу проти видавців і автора книжки „Андер Ковер", що вчасі війни була „бест селлер". Це книжка, що цілком подібна до книжки „Саботаж", що теж була „бест селлер" і якій було повно калюмній теж і на український визвольний рух, і проти „Свободи". Ті останні калюмнії видавці й авторй книжки були змушені, як відомо, відкликати. Суддя Джан П. Барнес, видаючи присуд в Шікаго у справі книжки „Андер Ковер". проти автора, яким є Аведіс Деруніен, і видавців Е. П. Датон енд Ко., заявив між іншим таке: „Думаю, що книжку написала цілковито невідповідальна особа, що писатиме будь що за доляра. Думаю, що книжку видало видавництво, що всьо зробить за доляра. Не вірю, щоб видавництво прослідило в якийнебудь спосіб автора, бо воно більше дбало за доляра ніж за всемогучу правду". Проти видавництва, що заробило на цій книжці величезні суми, пішли тепер інші позви, у яких домагаються міліонових відшкодовань. Вчасі війни такі публичні клевети, яким закидали невинним людям націзм ,нельояльність супроти Америки, чи навіть підривну роботу і саботажі, були добрим „бизнесом", особливо, як їх розголошував Волтер Винчел через радіо, а саме так було з „Андер Ковер" і з „Саботаж". Тепер позивають за міліонові відшкодовання теж і Винчела та радіову компанію, що дозволяла розголошувати такі „сензації", що були дуже часто, як це виявляється, звичайними клеветами.

БЕЗЛЮДНА КАРПАТСЬКА УКРАЇНА.

УПС доносить, що Карпатська Україна тепер так слабо заселена, що говориться про „безлюддя" в цій країні. Ширяться чутки, що туди мають переселювати людей з інших областей України, в першу чергу селян, учителів і священиків. Це наслідок цього, що советська влада вивезла з Карпатської України багато людей до копальняних робіт на інших землях.

КУПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ!